

Максакова Р. М.

доктор юридичних наук, доцент
(Інститут управління та права Запорізького
національного технічного університету)

«НЕУРЯДОВІ ПРАВОЗАХИСНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ»

Суспільне життя Європи, особливо Східної Європи наприкінці ХХ – початку ХХІ сторіччя, знаменується підвищенням інтересу до проблем громадянського суспільства, зростанням уваги до практичного забезпечення прав та свобод окремого громадянина та громади. Україна не є винятком в цьому аспекті. Процес демократизації в державі супроводжується розбудовою інститутів громадянського суспільства, які формують суспільну правосвідомість та піклуються про людину. Вони різні за чисельністю, мають різні повноваження, завдання та територіальний вплив, але їх кінцева мета та призначення полягають в розв'язанні повсякденних питань та здійсненні практичного самоврядування.

Неурядові правозахисні організації є однією з форм таких інститутів. Їх кількість та якість демонструють розвиненість недержавного сектору правозахисної системи. Ефективне адміністративно-правове регулювання їх діяльності надає можливість підвищення рівня правової освіти громадян, суттєву допомогу уряду в забезпеченні законності та допомогу в підготовці та втіленні соціальних та економічних програм.

Зростання в житті сучасної України значення неурядових правозахисних організацій на тлі псевдо-урядових, часів Радянського Союзу, викликало значний науковий інтерес. У них міститься потенціал учасників визначення державної політики, до них прикуті сподівання урядовців, науковців та простих громадян.

Становлення, напрямок розвитку та якість діяльності неурядових правозахисних організацій безпосередньо чи прямо залежить від адміністративно-правового регулювання з боку держави, ефективність якого можлива тільки за умови всебічного наукового вивчення режиму діяльності, аналізу засад, принципів існування та перспектив розвитку їх в Україні. Найголовнішим питанням на поточному етапі є доведення взаємовідносин між державою та неурядовими правозахисними організаціями до таких, що відповідають стандартам демократичної країни. Виконання цього завдання можливе тільки при наявності ґрунтовних наукових досліджень. Зазначене свідчить про беззаперечну актуальність навчального посібника.

Навчальний посібник складається зі вступу, двох розділів, восьми підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків, тестових завдань. Актуальність теми роботи вдало охарактеризована у вступі до роботи. Перший розділ навчального посібника присвячений визначенню ролі неурядових

правозахисних організацій у системі інститутів громадянського суспільства, визначенню їх ознак та поняття, виявленню основних видів, розробці класифікації та характеристиці механізму адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій. Другий розділ присвячено детальному аналізу основних складових елементів механізму адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій. Так, зокрема, визначено мету, завдання адміністративно-правового регулювання в досліджуваній галузі, встановлено суб'єктів такого регулювання, визначено форми та методи адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій, а також досліджено зарубіжний досвід і з'ясовано перспективи його запровадження в Україні.

Положення, що висвітлюються в роботі, характеризують її як комплексне дослідження, присвячене вивченню правової природи адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій, його особливостей, специфіки діяльності органів державної влади, пов'язаної із застосуванням форм та методів державного управління, визначенню тенденцій розвитку адміністративно-правового регулювання у досліджуваній галузі.

У процесі дослідження авторами опрацьовано широке коло літературних джерел у галузі загальної теорії права, адміністративного права і процесу, розглянуто відповідне вітчизняне законодавство і практика його застосування. Завдяки цьому автори послідовно, системно і конструктивно проаналізували важливі теоретичні питання, що розкривають зміст теми дослідження, відзначають методологічне значення різних поглядів вчених на природу видів неурядових правозахисних організацій. Особливу цінність роботі з цієї точки зору надала приділена авторами значна увага аналізу нормативно-правової бази, яка визначає зміст та характер адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій. Додаткової наукової ваги навчальному посібнику надав здійснений порівняльний аналіз норм чинного законодавства окремих зарубіжних країн як близького, так і далекого зарубіжжя.

Вищевикладене дозволяє стверджувати, що навчальний посібник «Неурядові правозахисні організації в Україні», підготовлений доктором юридичних наук, професором Наливайко Л. Р., кандидатом юридичних наук Грицай І.О., кандидатом юридичних наук Дніпровим О.С. цілком відповідає вимогам, що ставляться до даного виду навчальних видань та може бути рекомендований до опублікування та використання в навчально-науковому процесі вищої школи.